

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 477/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou RIBÁR & PARTNERS, s. r. o., Halenárska 18A, Trnava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Igor Ribár, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 69/2021 z 8. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 13. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhuje, aby označené rozhodnutie všeobecného súdu zrušil a priznal mu tiež primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre trestný čin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa ustanovení § 172 ods. 1 písm. a), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona, pričom vec sťažovateľa sa aktuálne nachádza v štádiu súdneho konania. Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 8 Tk 1/2021 zo 6. júla 2021 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“) rozhodol podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku o ponechaní sťažovateľa vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa § 72 ods. 1 písm. b) a § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu

a podľa § 72 ods. 1 písm. b) a § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku zamietol žiadosť sťažovateľa o nahradenie jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. O sťažnosti podanej proti uvedenému prvostupňovému uzneseniu rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 Tos 69/2021 z 8. júla 2021 (ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým túto ako nedôvodnú zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu podal sťažnosť už pri jeho vyhlásení priamo do zápisnice 6. júla 2021, pričom súčasne upozornil okresný súd, že v lehote do troch dní doručí krajskému súdu písomné odôvodnenie sťažnosti po podrobnom oboznámení sa s obsahom uznesenia. Podľa vyjadrenia sťažovateľa krajský súd 7. júla 2021 zaslal jeho obhajcovi mail, v ktorom mu oznámil „*skrátenie lehoty*“ na predloženie písomného odôvodnenia sťažnosti, a to že má možnosť predložiť písomné odôvodnenie sťažnosti v lehote do 8. júla 2021 do 9.00 h. Takýto postup považuje sťažovateľ za odňatie možnosti realizovať výkon práv obvineného.

4. Podľa ďalších tvrdení sťažovateľa prednesených v ústavnej sťažnosti sa konajúce súdy v rámci rozhodovania o jeho väzbe riadne nevysporiadali s relevantnými námietkami, ktoré sťažovateľ proti svojmu ponechaniu vo väzbe predniesol.

5. Sťažovateľ v označenom postupe krajského súdu vidí porušenie všetkých svojich označených práv.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho práv v rámci rozhodovania o jeho väzbe (rozhodovanie o ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby a rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby), a to jednak v dôsledku nesprávneho procesného postupu súvisiaceho s predložením písomného odôvodnenia sťažnosti smerujúcej proti prvostupňovému uzneseniu a tiež v dôsledku nedostatočného odôvodnenia väzobného rozhodnutia, v ktorom sa podľa mienky sťažovateľa konajúci súd nevysporiadal s ním formulovanými podstatnými námietkami.

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych

ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

8. Pri posúdení sťažnosti sa ústavný súd zameril na posúdenie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami väzobnej veci sťažovateľa, resp. s tými okolnosťami, na ktoré poukazoval samotný sťažovateľ v podanej žiadosti o prepustenie, resp. počas väzobného výsluchu, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia v spojení s dôvodmi prvostupňového uznesenia okresného súdu ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcimi súdmi zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je väzba v prípade sťažovateľa zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom. Rovnako ústavný súd posúdil, či bol procesný postup krajského súdu týkajúci sa možnosti sťažovateľa doplniť písomné dôvody podanej sťažnosti regulárny, neokliešťujúci jeho možnosť účinne predniesť svoje námietky k spochybneniu zákonnosti väzby.

9. Z obsahu zápisnice z neverejného zasadnutia okresného súdu konaného vo veci sťažovateľa 6. júla 2021 vyplýva, že sťažovateľ a jeho obhajca spochybňovali zákonnosť väzby sťažovateľa argumentáciou, v ktorej prezentovali tvrdenia, že sťažovateľ pestoval rastlinu marihuanu na účel výroby liečivých medicínskych prípravkov (mastí), ktoré iným osobám poskytoval bezodplatne, nepredával ju a nepredal ju ani dvom v obžalobe špecifikovaným svedkom, ktorí majú sťažovateľa z predaja uvedenej zakázanej látky usvedčovať. Poukázali tiež na priznanie sa sťažovateľa ku skutku a na spoluprácu sťažovateľa s orgánmi činnými v trestnom konaní, napokon namietali skutočnosť, že sa orgány činné v trestnom konaní nevysporiadali s návrhmi obhajoby a boli nečinné pri odstraňovaní rozporov vo výpovediach obvineného. Oba konajúce súdy vo svojich rozhodnutiach dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku ako základnú materiálnu podmienku väzby opreli o výsledky vykonaného dokazovania, kde poukázali na existujúci výsluch samotného sťažovateľa, v ktorom tento sám potvrdil, že je dlhoročným užívateľom zakázanej látky – marihuany, že marihuana zaistená pri domovej prehliadke jeho obydľia je jeho a že ju dlhodobo pestoval a uchovával. Ďalej tiež odkázali na výsluch dvoch špecifikovaných svedkov, z ktorých výpovedí má vyplývať, že si uvedenú látku od sťažovateľa kupovali viackrát, a to v súčasnosti a jeden z nich aj v dávnejšej minulosti, takisto na výsledky domovej prehliadky, počas ktorej boli v obydlí sťažovateľa zaistené rastliny rodu Cannabis v množstve, ktoré celkom zjavne presahuje rámec osobnej spotreby, keď bolo predbežne určené, že by z neho bolo možné vyrobiť približne 4019 bežných jednotlivých dávok drogy s obsahom tzv. THC spôsobilej po aplikácii ovplyvniť psychiku človeka. V odôvodnení svojich rozhodnutí tiež konajúce súdy upozornili na znalecký posudok potvrdzujúci prítomnosť látky metamfetamín (tzv. pervitín) na rukách sťažovateľa v čase vykonania domovej prehliadky, čo podľa nich opodstatňuje u sťažovateľa obavu, že je osobou s vytvorenou závislosťou na návykových látkach, a v neposlednom rade tiež na skutočnosť, že je sťažovateľ v súčasnosti bez práce a pravidelného príjmu. Poukazujúc na uvedené skutočnosti, oba súdy dôvodili, že okolnosť dlhodobého páchania označenej činnosti v spojení s okolnosťou závislosti sťažovateľa

na návykových látkach spolu s absenciou trvalého zamestnania a s tým spojenou absenciou trvalého zdroja príjmov odôvodňujú u sťažovateľa obavu, že by v prípade prepustenia na slobodu vo vyšetrovanej trestnej činnosti pokračoval.

10. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej čím dlhšie väzba trvá, tým súdy musia pre udržanie väzby vyžadovať splnenie vyššej miery podozrenia zo spáchanej trestnej činnosti, pretože postupom času prevažuje prezumpcia neviny a dôležitosť osobnej slobody nad záujmami štátu vyšetriť trestnú činnosť a postaviť obvineného pred súd (por. napr. rozsudok ESLP zo 6. 10. 2016 vo veci Strogan c. Ukrajina, sťažnosť č. 30198/11, bod 96). V tomto smere ústavný súd konštatuje, že obe rozhodnutia konajúcich súdov splnenie uvedenej podmienky potvrdzujú, keď vo svojom odôvodnení prezentujú celý sumár relevantných dôkazov. Napokon miera podozrenia zo spáchania stíhanej trestnej činnosti bola automaticky posilnená už samotným faktom podania obžaloby vo veci sťažovateľa.

11. Ústavný súd sa nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v ústavnej sťažnosti, že v jeho prípade sa väzobné rozhodnutie neopiera o dostatočne konkrétne, a teda výpovedné skutočnosti opodstatňujúce obavu z možného pokračovania sťažovateľa v nelegálnych aktivitách v prípade jeho prepustenia na slobodu. Viaceré z uvedených skutočností, ktoré konajúce súdy prezentovali totižto okrem toho, že charakterizujú vyšetrovanú trestnú činnosť, implikujú v sebe aj osobnostný profil sťažovateľa a jeho návyky, ktoré predstavujú konkrétne skutočnosti, na základe posúdenia ktorých možno vyhodnotiť riziko spojené s prepustením sťažovateľa na slobodu. U osoby, ktorá sama priznala dlhodobé užívanie zakázanej látky (marihuany), v ktorej obydlí bola zaistená zakázaná látka v množstve veľmi výrazne presahujúcom držbu pre osobnú spotrebu, kde jej nedovolené aktivity – predaj drog (a to aj v dávnej minulosti) majú potvrdzovať svedecké výpovede, a u ktorej dôkazy preukazujú možnú existenciu závislosti na návykových látkach, ktorá navyše nemá stabilný zdroj pravidelného príjmu, je riziko návratu k týmto nelegálnym aktivitám v prípade prepustenia na slobodu nepochybne značné.

12. Namietané uznesenie krajského súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako nezdôvodnené, a teda svojvoľné. Ústavný súd je toho názoru, že oba konajúce súdy uviedli vo svojich rozhodnutiach dostatočne konkrétne a náležité dôvody pre udržanie preventívnej väzby sťažovateľa.

13. Z obsahu zápisnice z neverejného zasadnutia okresného súdu konaného vo veci sťažovateľa 6. júla 2021 ďalej vyplýva, že po vykonaní väzobného výsluchu sťažovateľa bolo predsedom senátu okresného súdu vyhlásené prvostupňové uznesenie vrátane celého jeho odôvodnenia a súčasne bolo písomné vyhotovenie prvostupňového uznesenia okresného súdu doručené obom stranám, teda aj sťažovateľovi. V rámci poučenia bolo v dotknutom rozhodnutí výslovne uvedené, že je voči nemu prípustná sťažnosť, ktorú však možno podať len ihneď do zápisnice po vyhlásení uznesenia. Zo zápisnice ďalej vyplýva, že sťažovateľ po porade so svojim obhajcom podal proti prvostupňovému uzneseniu sťažnosť, ktorú stručne zdôvodnil nezákonnosťou napadnutého rozhodnutia okresného súdu, pričom súčasne uviedol, že podanú sťažnosť písomne odôvodní v lehote troch pracovných dní a toto odôvodnenie doručí krajskému súdu. Z ďalšej písomnosti, ktorá je súčasťou príloh ústavnej sťažnosti, vyplýva, že krajský súd písomnosťou zo 7. júla 2021 sťažovateľovi oznámil, že o podanej sťažnosti sťažovateľa bude rozhodovať 8. júla 2021 o 9.00 h,

a teda sťažovateľ, ak chce využiť svoje právo písomne ním podanú sťažnosť zdôvodniť, môže tak urobiť najneskôr do uvedeného termínu. Z popísaných skutkových okolností je teda celkom zrejmé, že na sťažovateľov prípad sa nevzťahovala štandardná zákonná lehota na podanie sťažnosti, teda tri pracovné dni od oznámenia uznesenia, keďže v jeho prípade išlo o zákonom predvídanú výnimku upravenú § 83 ods. 2 Trestného poriadku, keď možno sťažnosť podať len ihneď po vyhlásení uznesenia. V tomto zmysle bol aj sťažovateľ okresným súdom riadne poučený (pozri zápisnica o neverejnom zasadnutí). Okresný súd teda sťažovateľa riadne poučil a poskytol mu možnosť realizovať jeho právo a uplatniť teda sťažnosť v zákonom stanovenej lehote, teda ihneď po vyhlásení uznesenia. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že sťažovateľ po využití tohto práva, keď bezprostredne po vyhlásení uznesenia podal sťažnosť, oznámil okresnému súdu, že písomné odôvodnenie sťažnosti predloží až v lehote troch pracovných dní. Postup krajského súdu, ktorý sťažovateľa riadne a včas upozornil na to, že lehotu, ktorú si sťažovateľ pre dodatočné predloženie písomného odôvodnenia sťažnosti určil sám, neakceptuje, pričom mu nad rámec zákonom regulovanej lehoty (ihneď po vyhlásení uznesenia) umožnil odôvodnenie predložiť v špecifikovanej lehote (do 8. júla 2021 do 9.00 h), ústavný súd kvalifikuje ako celkom regulárny, v prvom rade nevybočujúci z medzí zákonných (rešpektovanie lehoty určenej Trestným poriadkom) a v neposlednom rade vytvárajúci pre sťažovateľa primeraný priestor, a teda reálnu možnosť pre uplatnenie jeho práva na obhajobu v rámci rozhodovania o jeho osobnej slobode. Ústavný súd poukazuje v uvedenom smere na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (pozri napr. Pl. ÚS 32/16, II. ÚS 816/20), ktorá konvenuje v oblasti garancií týkajúcich sa práva na osobnú slobodu a práva na spravodlivý proces judikatúre ESLP, ktorú štandardne zohľadňuje pri svojej rozhodovacej činnosti aj ústavný súd. V citovanej judikatúre bolo zdôraznené, že v prípade blanketných sťažností podaných v trestnom konaní, v ktorých si sťažovateľ sám vyhradí lehotu na zdôvodnenie sťažnosti, je potrebné, aby orgán činný v trestnom konaní alebo konajúci súd buď sťažovateľa na neprimeranosť sťažovateľom navrhutej lehoty upozornil a stanovil mu namiesto nej lehotu primeranú, v opačnom prípade je potrebné, aby vyčkal na písomné doplnenie sťažnosti. Ústavný súd tak uzatvára, že krajský súd postupoval v prípade sťažovateľa v plnom súlade so stanovenými limitmi citovanej judikatúry.

14. Rovnako prihliadnuc na predchádzajúce čiastkové závery, ústavný súd hodnotí procesný postup krajského súdu týkajúci sa určenia lehoty na predloženie písomného odôvodnenia sťažovateľom podanej sťažnosti ako vyhovujúci, nijako nezasahujúci do označených práv sťažovateľa.

15. Vychádzajúc z prezentovaných záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

16. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu